

INDIVIDUALISEREN VAN DE OPLEIDING: waarover maak JIJ afspraken?

Individualiseren doe je niet alleen. Om de individualisering van de opleidingsduur in de praktijk handen en voeten te geven, is het belangrijk dat we onderling afspraken maken. Niet alleen tussen aios en opleider, maar bijvoorbeeld ook op lokaal en regionaal niveau. Immers, individuele opleidingen krijgen in toenemende mate op meerdere leerlocaties vorm.

In dit overzicht laten we zien welke onderwerpen jij zou kunnen bespreken. Kun je daarbij wel wat hulp gebruiken? Binnen SOM biedt het project Individualisering Opleidingsduur een breed aanbod aan bijeenkomsten, producten en onderwijskundige ondersteuning. We denken graag met je mee!

AIOS

Met de komst van de vernieuwde regelgeving is de aios nu echt in de 'lead'. De aios heeft nog meer de regie over het eigen leerproces en is hiermee verantwoordelijk het geven van inzicht geven in eerder verworven en behaalde competenties. Over het aangaan van het gesprek over eventuele vrijstelling of versnelling in de opleiding zijn handreikingen ontwikkeld.

Waarover maak jij afspraken:

- Hoe kun je als aios zelf verantwoordelijkheid dragen voor jouw leerproces?
- Hoe onderhoud je jouw portfolio t.b.v. beoordeling en verantwoording?
- Hoe maak jij de keuzes om de dokter te worden die jij wil zijn?

OPLEIDER(-SGROEP)

De opleider heeft zicht op de leerontwikkeling van de aios en kan hiermee een goede inschatting maken van zijn/haar bekwaamheid. Van de opleider wordt verwacht dat deze het competentieniveau van de aios inschat en weet of de aios over eerder opgedane (werk- of opleidings)ervaring beschikt. Zo kan deze eventueel in aanmerking komen voor versnelling van de opleiding. Tijdens de opleiding wordt bekeken of de oorspronkelijke inschatting juist was. Zo ja, dan wordt de versnelling van de opleiding definitief. Zo niet, dan moet de inschatting bijgesteld worden.

Let op: De uiteindelijke beslissing voor het toekennen van vrijstelling of versnelling ligt bij de oordelend opleider.

Waarover maak jij afspraken:

- Hoe moeten de individuele trajecten van aios worden gepland?
- Hoe wordt bekwaamheid beoordeeld? Bijv. Welke criteria zijn onderliggend aan een bekwaamverklaring?
- Wat is voor jouw specialisme relevante ervaring om vrijstelling of verkorting op te baseren?
- Hoe begeleid je, als opleider(-sgroep), aios in het maken van keuzes over wat voor dokter ze willen worden?

OORDELEND OPLEIDER

Volgens de nieuwe regelgeving is de 'oordelend opleider' verantwoordelijk voor het toekennen van vrijstelling of versnelling. Deze rol is toebedacht aan de opleider waar de aios het langst in opleiding is, tenzij daarover binnen het cluster andere afspraken gemaakt worden. De oordelend opleider overlegt met de andere opleiders voordat hij/zij het besluit over de versnelling neemt.

Waarover maak jij afspraken:

- Welke relevante criteria zijn te benoemen om eerder behaalde competenties* en/of opleidingsonderdelen van de aios vast te stellen?
- Hoe kom je tot een gezamenlijk gewogen oordeel?
- Hoe creëer je een uitnodigend klimaat ten behoeve van individualisering?

* Hiermee bedoelen we competenties in de zin van bekwaamheid, niet de Canmeds competenties. Het is niet mogelijk vrij te stellen op het niveau van de Canmeds competenties.

Door individualisering en regionalisering verandert de opleidingsroute van de aios. De aios kan op verschillende leerplekken de competenties gaan behalen. Daarom moet er een systeem komen om deze opleidingsroute te plannen en de aios te volgen. Deze regionale afspraken moeten op cluster niveau gemaakt worden.

Waarover maak jij afspraken:

- Hoe stem je de verschillende beoordelingscriteria en –instrumenten op elkaar af?
- Hoe krijgt de rol van de oordelend opleider op regionaal niveau vorm?
- Hoe wordt de stageduur van een aios gepland op verschillende afdelingen en in verschillende instellingen?

Individualiseren is regionaliseren. Meer differentiatie in de opleiding, samen met de concentratie van zorg, leidt ertoe dat aios van meerdere opleidingslocaties gebruik maken.

Om de opleidingstijd zo efficiënt mogelijk te benutten zijn regionale afspraken over de invulling van het opleidingsschema nodig. Er moeten manieren gevonden worden om de individuele leertrajecten in de beschikbare opleidingstijd te faciliteren. Dat is naast een uitdaging voor clusters ook een regionale uitdaging op het gebied van planning.

Waarover maak jij afspraken:

- Hoe ga je om met flexibel in- en uitstromende aios?
- Hoe krijg je de planning van in- en doorstroommomenten van aios rond?
- Welke informatie is voor aios en opleider noodzakelijk bij verandering van locatie?

De centrale opleidingscommissie (COC) van een instelling heeft een taak in het bewaken van de kwaliteit van de opleiding en de beoordelingen. Op basis van deze beoordelingen van bekwaamheid wordt het opleidingschema ingericht en mogelijk tussentijds herzien.

Wanneer aios en opleider niet samen tot een bevredigend opleidingschema komen kan de aios terecht bij de COC. Leidt dit ook niet tot een oplossing, dan kan de aios het verschil van inzicht voorleggen aan de Geschillencommissie. Op COC-niveau wordt afgesproken hoe mediation bij verschillen van inzicht moet worden ingericht.

Waarover maak jij afspraken:

- Wat zien wij binnen deze COC als een adequaat beoordelingsproces?
- Welke beoordelingscriteria en –instrumenten gebruik je bij een geschil?
- Welke procedure voor geschillen (over vrijstelling en versnelling) richt je in?

Het concilium ontwikkelt en onderhoudt het landelijke opleidingsplan en het daarop gebaseerde specifieke besluit. Het nieuwe CCMS-kaderbesluit biedt ruimte voor vrijstellen en versnellen op inhoudelijke gronden. Het opleidingsplan zou handvatten moeten bieden om te beoordelen of de aios de relevante competenties beheerst, zodat vrijstellingsbesluiten inhoudelijk kunnen worden onderbouwd. Daarnaast is het concilium het aangewezen gremium om afspraken te maken over de waarde van formele en informele opgedane leer- en werkervaring en over individueel vrij te stellen opleidingsonderdelen.

Waarover maak jij afspraken:

- Hoe ga je om met de tijdsindicatoren in het opleidingsplan?
- Moet het specifieke besluit worden aangepast om individualiseren te ondersteunen?
- Met welke landelijke afspraken over vrijstellen en versnellen zijn opleider en aios in de praktijk geholpen?

Nu door de vernieuwde regelgeving individualisering mogelijk is, moet er in de visitatie aandacht zijn voor de kwaliteit van flexibele en individuele opleidingstrajecten. Met name de vraag of vrijstellingsbesluiten adequaat zijn onderbouwd en uitgevoerd is hierbij relevant. Het is aan de PVC om een visie te ontwikkelen op de manier waarop een opleiding kan laten zien dat zij de kwaliteit van individuele opleidingstrajecten borgt.

Waarover maak jij afspraken:

- Hoe komt het onderwerp 'Individualisering van de opleidingsduur' aan de orde in de visitaties?
- Op welke manier stelt de visitatiecommissie ad hoc vast dat vrijstellingsbesluiten eenduidig en transparant genomen worden?